

På flykt och försvunnen Barnen som inte syns och deras röster

25 april 2017

Leder er genom seminariet:

Abdullahi Mahmoud Mohammed

Amir Hashemi-Nik

Nationell Samordnare, Länsstyrelsen i Stockholms län

Helena Wihlborg

Projektledare BABA, Stockholms Stadsmission

Regeringsuppdrag om ensamkommande barn som försvinner

Uppdrag till länsstyrelserna att:

- Ta fram en nationell kartläggning,
- föreslå åtgärder till regeringen för att förhindra att barn försvinner,
- och sprida resultat och metoder.

Detta ska göras i samverkan med de frivilligaktörer som möter barnen och barnens röster ska inkluderas i arbetet.

- Barn/unga upp till 20 år som kommit ensamma till Sverige och som av olika anledningar står helt eller delvis utanför samhällets insatser.
- De kan tex ha avvikit från sin placering, inte sökt asyl i Sverige eller "gömt" sig på grund av rädsla för att få avslag eller avslag på sin asylansökan.

- Uppsökande arbete via olika nätverk för att etablera kontakt med ungdomarna.
- Ungdomarna får stöd i att skriva sina berättelser.
- Erbjuder anonyma och trygga mötesplatser.
- Stödande samtal, social samvaro, aktiviteter.
- Erbjuder basala insatser
- Länka och följa med deltagare till sjukvård.
- Juridisk rådgivning och information (individuellt och i grupp).
- Information och rådgivning om rättigheter och stöd i myndighetskontakter.

Barnens röster som en röd tråd

- Nationell Kartläggning
- Åtgärdsförslag till regeringen
- Nationell konferens om avslag och återvändande
- Europeisk konferens på Malta

Nationell kartläggning

- Statistik från Migrationsverket
- Enkät svar från 255 kommuner
- Intervjuer med professionella
- Barnens berättelser

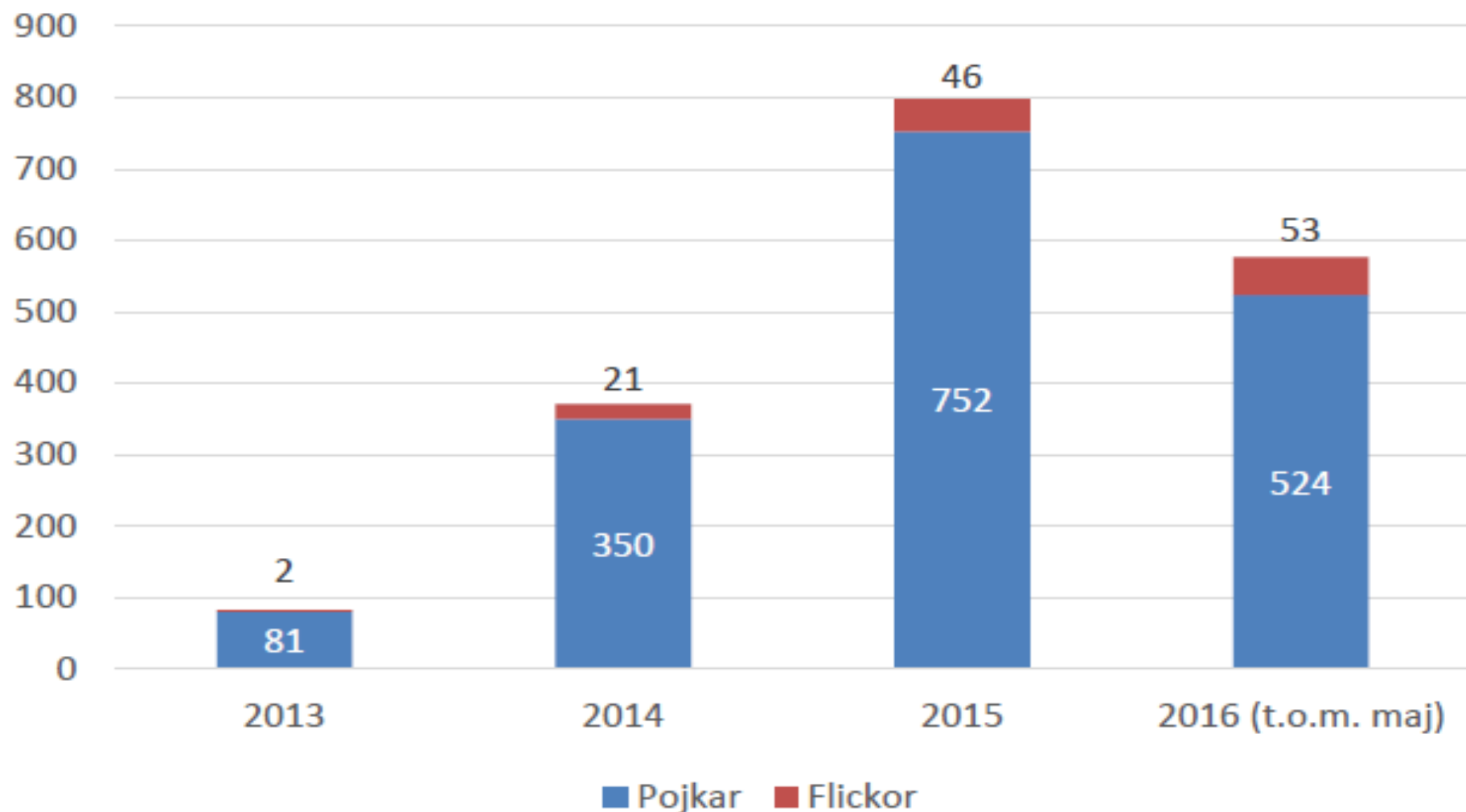
Samtliga barn som försvinner är i risk för utnyttjande och exploatering

- Många försvinner på grund av oro och rädsla.
- En del av försvinnandena kan kopplas till människohandel.
- Både en "push-faktor" och en "pull-faktor".

Statistik

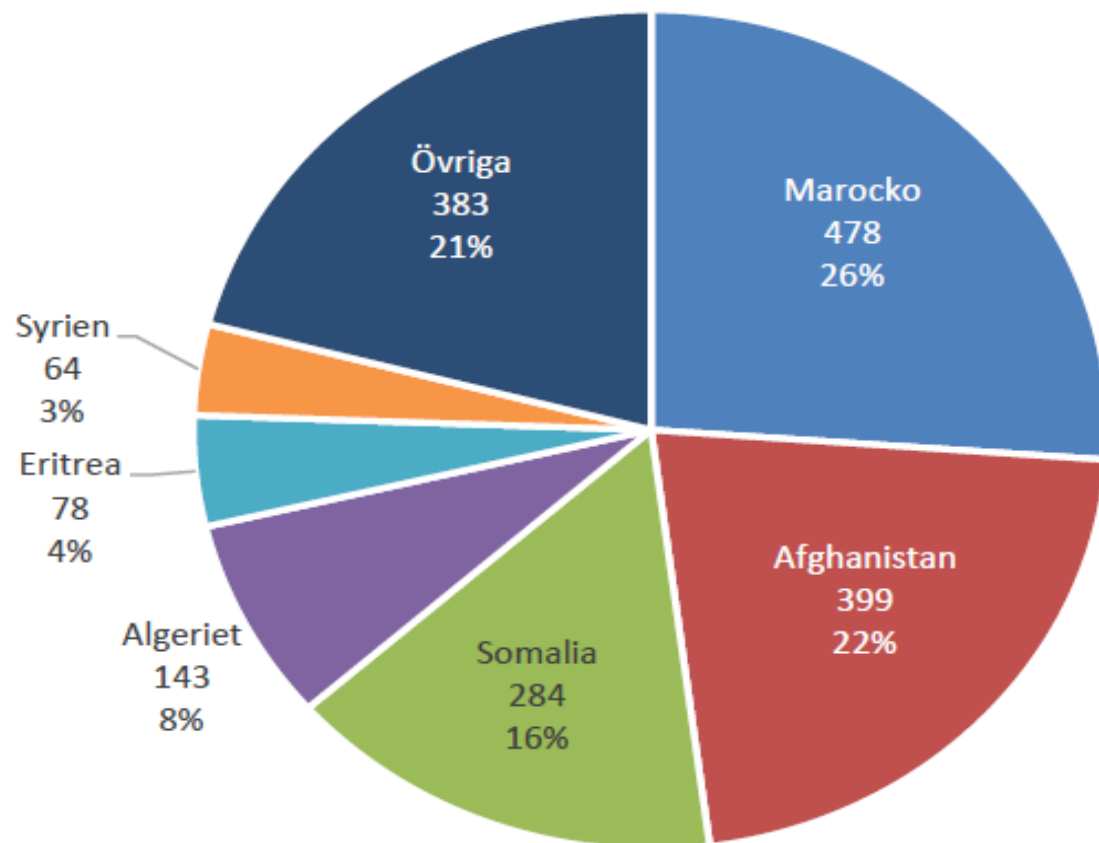
- **1 829** (4 procent av anvisade sedan 2013) registrerade som avvikna (31 maj 2016)
 - Statistiken kan kopplas till anvisningskommun
 - Fångar inte varifrån barnet har avvikit
 - Inga dubbelregistreringar, ögonblicksbild
- 122 flickor och 1 707 pojkar var avvikna
- 4 procent av alla anvisade pojkar och 2,5 procent av alla anvisade flickor var registrerade som avvikna

Figur 3. Antal ensamkommande barn som var registrerade som avvikna den 31 maj 2016 av de som kommunanvisats 2013-2016, efter vilket år de avvikit. Källa: Migrationsverket.

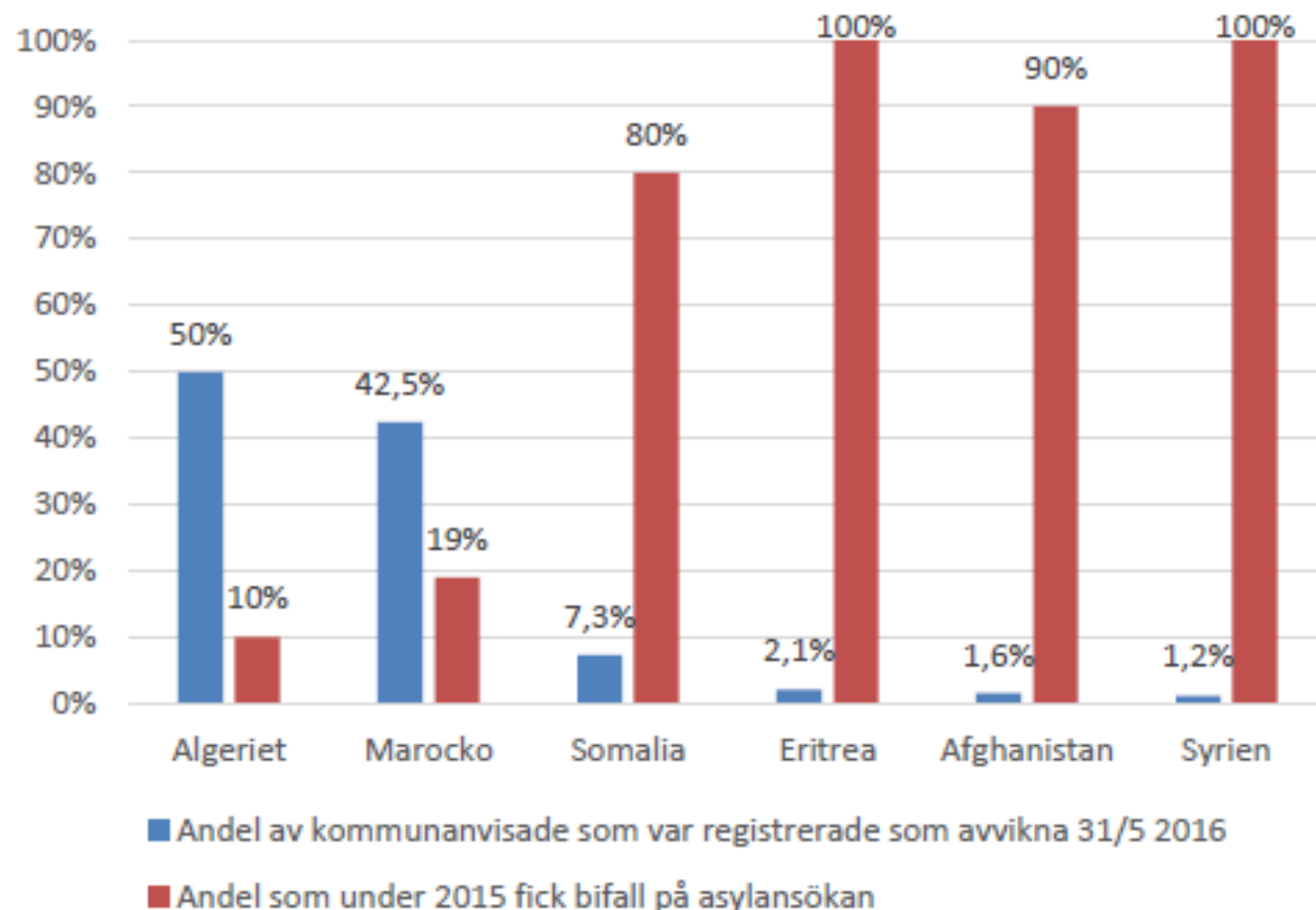
Nationalitet bland de registrerade avvikna

Figur 5 Medborgarskapsgrupp, andel av de registrerade avvikna 31 maj 2016. Källa: Migrationsverket

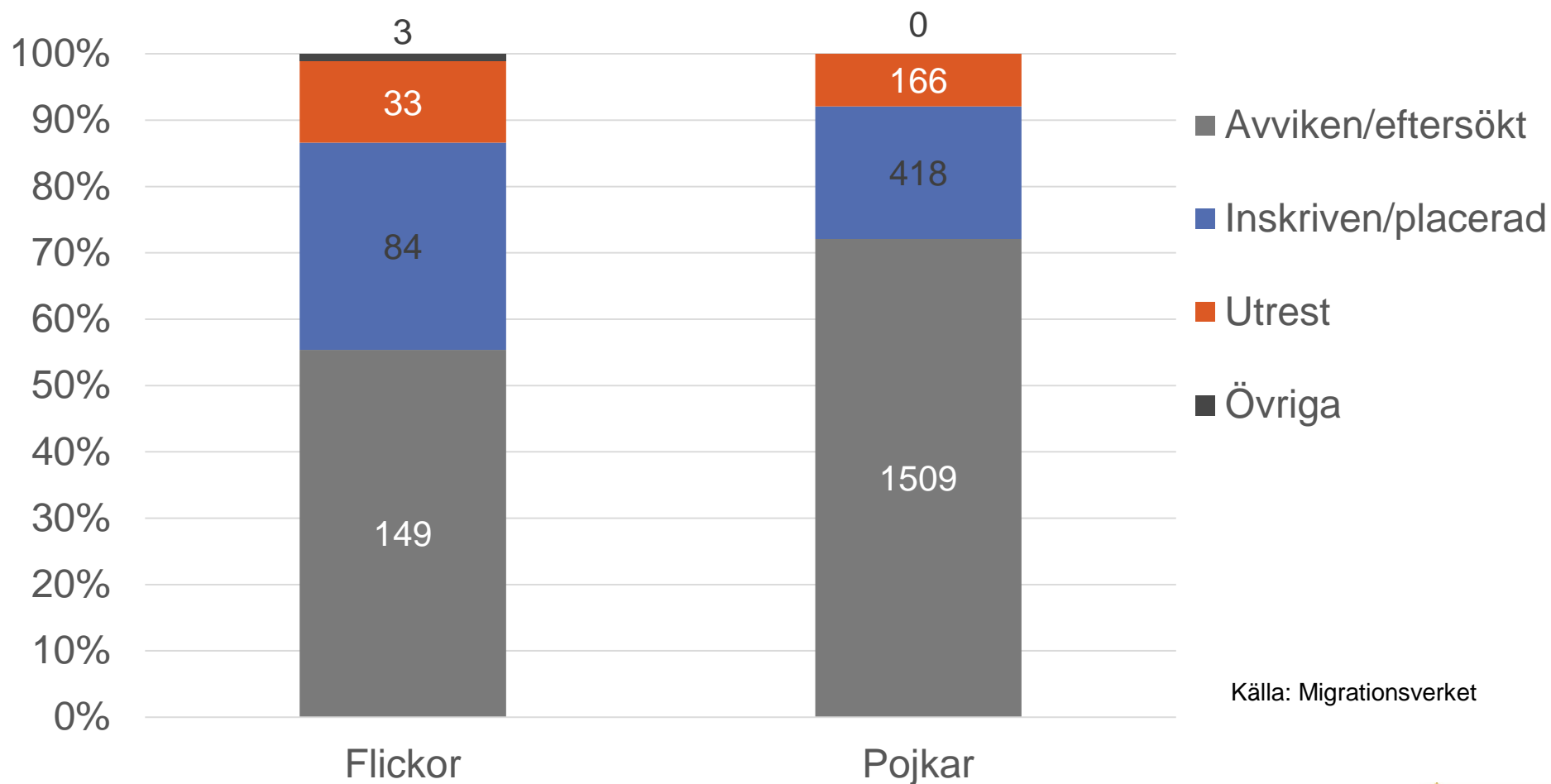

- Förmodade orsaker till att barn försvinner (enligt enkätsvaren):
 1. ”Barnet har fått avslag och vill undvika utvisning”
 2. ”Rädsla för avslag på asylansökan/utvisning”
 3. ”Barnet vill till annan kommun där hen har släkt/vänner/bekanta”

Figur 6 Andel avvikna ensamkommande barn och andel ensamkommande barn som får bifall på asylansökan²⁴ inom de medborgarskapsgrupperna med flest antal avvikningar. Källa: Migrationsverket

Nuvarande vistelsestatus, ensamkommande barn som avvikit 2010-2016 (t.o.m. 11/9)

Källa: Migrationsverket

Regionala skillnader

Andelen av de kommunanvisade 2013-2016 (t.o.m. maj) som var registrerade som avvika 31 maj 2016

2%

6%

Högst

Norrbottnens län	6,4 %
Dalarnas län	5,7 %
Östergötlands län	5,4 %

Hallands län	3,0 %
Blekinge län	2,4 %
Gotlands län	2,4 %

Lägst

Rutiner och riktlinjer lokalt

- Innan barn har avvikit
 - En femtedel av kommunerna som besvarat enkäten anger att de *har skriftliga riktlinjer* för att förebygga och förhindra avvikningar

- Efter att barnet har avvikit
 - 60 procent av kommunerna *har rutiner* för hur man agerar när ett barn har försvunnit/avvikit
 - 65 procent anger att kommunens egna boenden för ensamkommande *har riktlinjer*
 - 23 procent säger att upphandlade boende *har riktlinjer*

- Fler ungdomar söker sig till BABA
- Fler professionella kontakter BABA
- Psykisk ohälsa
- Ser ingen lösning
- Saknar tak över huvudet
- "Försvinner" från BABA

Reflektionsminut

- Vänd dig till din granne.
- Reflektera högt tillsammans om det som presenterats och de röster du fått lyssna till.
- Känner ni igen er?
- Några frågor som uppstår så här långt?

Vad har vi gjort efter kartläggningen?

- Metodstöd för att stötta regional/lokal samverkan
- Spridning av resultat nationellt och på EU nivå
- Regionala nätverk initierats runt om i landet
- Samverkansplan i Stockholms län
- En nationell åtgärdsgrupp har bildats och jobbat med att ta fram åtgärdsförslag till regeringen

ÅTGÄRDSFÖRSLAG TILL REGERINGEN

På flykt och försvunnen

Sammanställning av
ÅTGÄRDSFÖRSLAG TILL REGERINGEN
om barn som försvinner i Sverige

Åtgärdsförslag
till regeringen

- Tagits fram tillsammans med 6 nationella myndigheter och SKL
- 20 åtgärdsförslag
- 5 olika teman

Tema 1: Statistik och rapportering

Tema 2: Samverkan och samordning

Tema 3: Lagstiftning och handläggningstider

Tema 4: Gode män och överförmyndare

Tema 5: Psykisk ohälsa och psykosociala problem

Tema 1: Statistik och rapportering

- Uppdra till lämplig myndighet (förslagsvis Polismyndigheten) att föra nationell statistik på antal ensamkommande barn som anmäls försvunna.
- Utvidga uppdraget till SOS Alarm som driver journumret 116 000 (för anmälningar om försvunna barn) att även innefatta ensamkommande barn.

Tema 2: Samverkan och samordning

- Uppdra lämplig myndighet att utreda om Sverige kan införa verksamhet liknande Barnahus, för ensamkommande barn i asylprocessen (eller jämförbar modell), samt testa modellen.

Tema 3: Lagstiftning och handläggningstider

- Inför tidsfrister för handlägningsprocesser inom Migrationsverket och migrationsdomstolarna motsvarande de tidsfrister som finns i Socialtjänstlagen avseende utredningar till skydd och stöd för barn.
- Följ upp och gör en barnkonsekvensanalys av lagändringarna i lag om tillfälliga begränsningar i möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752) samt lag om mottagande av asylsökande m.fl. (1994:137)

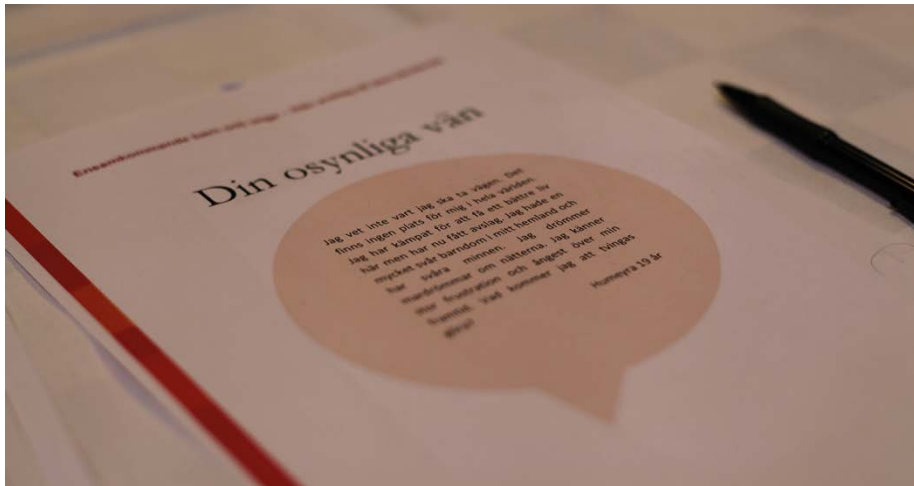
Tema 4: Gode män och överförmyndare

- Utred möjligheten att inrätta system med juridiska ställföreträdare som finns tillgängliga för ensamkommande barn dygnet runt i mötet med myndigheter.

Tema 5: Psykisk ohälsa och psykosociala problem

- Uppdra Migrationsverket att skyndsamt kartlägga förekomsten av självmord, självmordsförsök och psykisk ohälsa bland ensamkommande barn i asylprocessen.
- Uppdra lämplig aktör att bedriva en nationell stödtelefon för ensamkommande barn och ungdomar.

Frågor till Amir eller Helena?

www.lansstyrelsen.se/stockholm/barnsomsforsvinner

